Motion

1980/81:1683

av Curt Boström och Evert Svensson
om statsbidraget till folkhögskolor

Folkhögskolereformen 1977 innebar bl. a. att skolornas förutsättningar gjordes likartade oavsett huvudmannaskapet.

Som grund för verksamheten kvarstår folkhögskolans uppgift att "ge allmän medborgerlig bildning". Därvid pekade man särskilt på att kulturområdet skulle tas till vara, t. ex. genom att skolorna skulle kunna utgöra ett kulturcentrum i bygden, medverka vid utbildning av kulturförmedlare och utveckla samverkanskurser med folkrörelsernas olika organisationer. En särskild resurs infördes för verksamhet bland handikappade. Fritidsledarutbildningen förlades till folkhögskolorna.

Reformen innebar många administrativa förenklingar. Ett schabloniserat statsbidragssystem infördes. För att undvika en expansion vid den enskilda skolan infördes ett trappstegsformat tak i bidragskonstruktionen. Den gräns som angavs av folkhögskoleutredningen som lämplig för en skola går vid 7 500 elevveckor, vilket motsvarar ca 150 elever på längre kurser och ett tillfredsställande utbud av olika kortare kurser. Genomsnittskolan som 1975 hade ca 5 100 elevveckor har i dag ca 6 000.

I folkhögskolereformen konstaterades att tolv skolor redan långt före utredningens tillsättning 1973 markant översteg denna nivå. Man angav två lämpliga vägar för anpassning till "normalmodellen". En var delning i nya självständiga enheter. Den andra var överföring av verksamhet till närstående skolor. Fem av de tolv skolorna har till i dag givits möjlighet att anpassa sig. De övriga sju har genom minskning av verksamheten gjort vad som kan göras med hänsyn till egna förutsättningar och föreliggande utbildningsbehov.

Ytterligare nedskärningar kan komma att medföra genomgripande "avprofilering" av den pågående verksamheten. Speciallinjer, korta samverkanskurser, dagstudiestödkurser, handikappverksamhet, samverkan med studieförbund och andra organisationer kan komma i fara. Sambandet mellan en skolas storlek och dess pedagogiska och sociala funktioner är, enligt vår uppfattning, ej tillfredsställande utrett. Vi ifrågasätter dessutom om motiven för neddragning är tillräckliga för att sätta skolornas existens på spel. Det finns frågor som ytterligare behöver övervägas, och tid finns för detta utan att behöva rucka på tidsramen. Under 1970-talet har ca 14 milj. kr. av allmänna medel investerats i lokaler, utrustning m. m. i dessa sju skolor.

Till den 30 juni 1982 gäller övergångsbestämmelser som tryggar fortsatt drift vid de sju skolorna Birkagården, Kalix, Karlskoga, Ljungskile, S:t

Eriks. Sunderbyn och Önnestad.

För att undvika en djupgående förändring – som inte kunde förutses 1977 – av väletablerad verksamhet vid dessa skolor föreslår vi att regeringen får tid för ytterligare prövning.

Med anledning av det anförda föreslås

att riksdagen beslutar att 1977 års övergångsbestämmelser tillämpas t. v intill dess en utredning klargjort effekterna av en nedskärning vid vissa folkhögskolor.

Stockholm den 27 januari 1981

CURT BOSTRÖM (s) EVERT SVENSSON (s)